4° International Conference on
Access to Legal Aid in Criminal Justice Systems
SPECIAL CONVENING AMIDST COVID-19
TO SUPPORT ACCESS TO JUSTICE FOR ALL
September 14-18, 2020

ကွန်ဖရင့်၏ ရလဒ်များ

COVID-19 ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါ ဖြစ်ပွားနေချိန်တွင် တရားမျှတမှု ပိုမိုရရှိလာစေရေး စီမံကိန်း

ရာဇဝတ်မှုတရားစီရင်ရေး ဆိုင်ရာ ဥပဒေရေးရာ အကူအညီပေးရေး အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကွန်ဖရင့်ကို စီစဉ်သူများသည် ၄ ကြိမ်မြောက်အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကွန်ဖရင့် ကို COVID-19 ကူးစက်ပျံ့နှံ့မှုကြားမှပင် ၂၀၂၀၊ စက်တင်ဘာ ၁၄ ရက်မှ ၁၈ ရက်အထိ အထူး ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ ရာဇဝတ်မှု တရားစီရင်ရေးစနစ်တွင် ဥပဒေဆိုင်ရာ အကူအညီများ ရယူခြင်းဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ နှင့် လမ်းညွှန်ချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်၊ ၂၀၃၀ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသော ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ် အတွက် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများ၊ “မည်သူကိုမျှ ချန်ထားခဲ့ခြင်းမရှိစေရ” ဆိုသောဂ၏ရည်မှန်းချက် နှင့် တရားမျှတမှု သာတူညီမျှ ရရှိရန်ရည်မှန်းချက်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဆက်လက်ကြိုးပမ်းနေမှုကို အလေးပေးပြောကြားခြင်း၊ ကမ္ဘာ့နေရာအနှံ့အပြားရှိ ဥပဒေအထောက်အကူပြုပေးသူများ နှင့် တရားမျှတမှုဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူများ အချင်းချင်း ဗဟုသုတဝေမျှခြင်း၊ COVID-19 ကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသော တရားမျှတမှုဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများကို မည်သို့ ဖြေရှင်းရမည်ဆိုသော အသိပညာ ဗဟုသုတပေးခြင်းများ ပါဝင်ပါသည်။

COVID-19၏ ရိုက်ခတ်မှုများကြောင့် ကမ္ဘာအနှံ့ရှိ ရာဇဝတ်မှု တရားစီရင်ရေးစနစ်များအပေါ် မကြုံစဖူး သော အကျိုးသက်ရောက်မှုများ နှင့် အားနည်းထိခိုက်လွယ်သော လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းအပေါ် အချိုးအစားမမျှတသည့် သက်ရောက်မှုများကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းအားဖြင့် နိုင်ငံပေါင်း ၇၅ ကျော်မှ လူအယောက်၈၀၀ ကျော်သည် ဤအထူးအစည်းအဝေးတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြသည်။ အစည်းအဝေးကို ပါဝင်တက်ရောက်သူများတွင် ဥပဒေရေးရာ အထောက်အကူပြုပေးသူများ နှင့် ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေး နှင့် ဥပဒေရေးရာ အထောက်အကူပြုရုံးများမှ ကျွမ်းကျင်သူများ၊ ရှေ့နေအသင်းများ၊ အရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်းများ နှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ နှင့် အစိုးရပိုင်းဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများ ပါဝင်ခဲ့သည်။

ထိုအစည်းအဝေး၏တစ်လျှောက် ဆွေးနွေးချက်များတွင် အောက်ပါအချက်(၃)ချက်၏ အရေးပါပုံကို အဓိကထားဆွေးနွေးသွားသည်။

- လွတ်လပ်ခွင့်ဆုံးရှုံးနေသူများကို လွှတ်ပေးရန် နှင့် ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ပေးရန် အတွက် တိုက်တွန်းစည်းရုံးရန်။
- အားနည်းထိခိုက်လွယ်သော လူ့အဖွဲ့အစည်းများ နှင့် လစ်လျူရှုထားခြင်းခံရသူများအတွက် ဘက်စုံကိုယ်စားပြုမှု နှင့်တရားမျှတမှု ရရှိရန်။
- လူမျိုးရေး၊လိင်၊ ဘာသာရေး သို့မဟုတ် အခြား အခြေအနေများအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းကို တိုက်ဖျက်ရန်။

မတူညီသော အချိန်ဇုန် (၃) ခုတွင် ကျင်းပခဲ့သော ဆွေးနွေးပွဲ (၉) ခုတွင် ကျွမ်းကျင်သူများ နှင့် လက်တွေ့ဆောင်ရွက်နေသူများသည် ၎င်းတို့၏ အမြင်များ၊ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသော သင်ခန်းစာများ နှင့် လူတိုင်းအတွက် တရားမျှတမှုရရှိရန် တိုးတက်အောင်လုပ်ဆောင်နိုင်သည့် အကောင်းဆုံး အလေ့အကျင့်များကို မျှဝေခဲ့ကြသည့်အပြင် အတူတကွ ရှေ့ဆက်သွားနိုင်ရန်အတွက် တိကျသော အကြံဉာဏ်များလည်း မျှဝေခဲ့ကြသည်။

ကွန်ဖရင့်တက်ရောက်သူများအနေဖြင့် COVID-19၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုကြောင့် လွတ်လပ်ခွင့်ကို ပိတ်ပင်ထားခြင်းခံရသူများအတွက် တရားမျှတမှုရရှိရေး၊ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို တိုက်ဖျက်ရေးတို့အတွက် အောက်ပါဆောင်ရွက်မှုများ ကို ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

၁။ဥပဒေဆိုင်ရာအထောက်အကူပေးသူများသည် လက်ရှိဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများ နှင့် ပြည်သူလူထု၏ ဥပဒေရေးရာလိုအပ်ချက်များကို ပိုမိုဆိုးရွားစေသည့် COVID-19၏ သက်ရောက်မှုများကို လျော့ပါးစေရန် အစိုးရ၏ ရန်ပုံငွေတိုးချဲ့မှု နှင့် ဥပဒေရေးရာအထောက်အပံ့များအတွက် အထောက်အပံ့များပေးရန် အရေးယူဆောင်ရွက်သင့်သည်။ ဤကဲ့သို့အရေးယူမှုသည် လူတိုင်းအတွက် ဥပဒေဆိုင်ရာအထောက်အကူများ ရယူသုံးစွဲမှုကို အားဖြည့်ပေးခြင်း၊ ထောင်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းထက်

အခြားနည်းလမ်းများကို ထိရောက်စွာ အသုံးပြုခြင်းကို မြှင့်တင်ရန်နှင့် ထိန်းသိမ်းရေးစခန်းများ၏ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုနှင့် အခြေအနေများ တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန် ရည်ရွယ်သည်။

၂။ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းရှိ ဥပဒေဆိုင်ရာအထောက်အကူပေးသူများနှင့် ကျွမ်းကျင်သူများသည် လက်တွေ့အတွေ့အကြုံ၊ ဥပဒေရေးရာမဟာဗျူဟာများနှင့်အကောင်းဆုံးအလေ့အကျင့်များကို မျှဝေသည့် နည်းပညာလမ်းညွှန်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတွင် ပူးပေါင်းသင့်သည်။

သီးခြားအကြံပြုချက်များတွင် အောက်ပါအချက်အလက်များနှင့် အကြံဉာဏ်များမျှဝေခြင်းများ ပါဝင်သည်။

(က) နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးစံနှုန်းများနှင့် နယ်လ်ဆင်မင်ဒဲလား၏ စည်းမျဉ်းများအရ COVID-19 ပြန့်ပွားမှုကို တားဆီးရန် လုံခြုံရေးအစီအမံများကို ပြုလုပ်သည့်နည်းလမ်းများသည် လွတ်လပ်ခွင့်ကင်းမဲ့နေ သူများ၏ အခွင့်အရေးများကို ချိုးဖောက်ရာရောက်နေပါသည်။

(ခ) COVID-19 ဖြစ်ပွားနေစဉ်နှင့် ရေရှည်အတွက် စွဲချက်မတင်မီလွှတ်ပေးခြင်းနှင့် အခြားနည်းဖြင့် လွှဲပြောင်းဆောင်ရွက်ခြင်းများ ထောင်ဒဏ်အပအခြားပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းများအတွက် နည်းဗျူဟာများနှင့် လက်တွေ့ အသုံးချမှုများ ကို ပိုမို ထိရောက်အောင် မြှင့်တင်ပေးခြင်းများ ကိုလုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်း။

(ဂ) COVID-19အတွင်း ဗီဒီယိုတွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲနှင့် သံသယရှိသူများနှင့် စွပ်စွဲခံရသူများ၏ အခွင့်အရေးများ၊ တရားမျှတမှုနှင့်တရားမျှတမှုရရှိရေးတို့အတွက် အဝေးမှကြားနာခြင်းများအပါအဝင် နည်းပညာများ၏ သက်ရောက်မှု။

(ဃ) လူမျိုးရေး၊ ကျားမခွဲခြားမှုနှင့် အခြားခွဲခြားဆက်ဆံမှုများကို တရားရုံးများနှင့် အများပြည်သူအမြင်တွင် တန်းတူညီမျှမှုကို တိုးမြှင့်ရန်အတွက် မဟာဗျူဟာကျသော တရားစွဲဆိုမှုနှင့် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ရေးကို အသုံးပြုခြင်းအတွက် လမ်းညွှန်။

၃။ ဥပဒေဆိုင်ရာအထောက်အကူပေးသူများသည် လူမှုရေးအကူအညီများပါ ပါဝင်သည့် လိုက်ပါဆောင်ရွက်ပေးမှု ကို ပိုမိုဘက်စုံသော၊ ပြည့်စုံသော ဘက်စုံစည်းကမ်းထိန်းသိမ်းမှုဆိုင်ရာနည်းလမ်းကို ကျင့်သုံးရန် စဉ်းစားသင့်သည်။ တရားမမျှတမှုနှင့်လူတို့၏လိုအပ်ချက်ကိုဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်သည့်ဒေသတွင်း၊ အလွတ်သဘောနှင့်ရပ်ရွာအခြေပြုစနစ်များ၏ အခန်းကဏ္ဍကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

၄။ ဥပဒေဆိုင်ရာအထောက်အကူပေးသူများ နှင့် တရားမျှတမှုဆိုင်ရာ သက်ဆိုင်သူများသည် ဒစ်ဂျစ်တယ်လက်လှမ်းမီမှု COVID-19 ဖြစ်ပွားစဉ်နှင့်အပြီးတွင် ကွာဟချက်များနှင့် လိုအပ်သော ဖြေရှင်းချက်များနှင့်အတူ လိုအပ်သောနေရာများ၌ တရားမျှတမှု ကွာဟမှုကို ပိုမိုကျယ်ပြန့်စေမည့်နည်းလမ်းများကို အကဲဖြတ်သင့်သည်။

၅။ တရားမျှတရေးဆိုင်ရာပါဝင်လှုပ်ရှားသူများ နှင့် ဥပဒေဆိုင်ရာအထောက်အကူပေးသူများသည် အချက်အလက်များအား စဉ်ဆက်မပြတ် လေ့လာရန်နှင့် ဖြေရှင်းရန် လိုအပ်သည့် စနစ်ကျသော စိန်ခေါ်မှုများနှင့် မတရားမှုများကို ဆုံးဖြတ်ရန်နှင့် အဓိပ္ပါယ်ရှိသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများအတွက် ထောက်ခံရန် အချက်အလက်များအား တစ်သမတ်တည်းလေ့လာခြင်း၊ သုတေသနပြုလုပ်ခြင်းများ နှင့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်းများတွင် ပါဝင်သင့်သည်။

တိကျသော အကြံပြုချက်များတွင် အောက်ပါအချက်များလိုအပ်သည်။

(က) COVID-19 နှင့်ဆက်စပ်ပြီး ရေရှည် အကျိုး ကိုမျှော်လင့်လျက် စွဲ ချက်မတင်မီ အာမခံဖြင့် လွှတ်ခြင်း (သို့) တရားရှင်လွှတ်သွားသူများ၊ စွဲချက်မတင်မီ ထိန်းသိမ်းခံရသူများအတွက် ရေရှည် အထောက်အပံ့ပေးနိုင်မည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်သော ထောင်မှစောစီးစွာလွှတ်ပေးခြင်း၊ အာမခံအတွက် ငွေကြေး သို့ ပိုင်ဆိုင်မှု တင်ပြရခြင်းအားဖယ် ပယ် ဖျက်ခြင်း ၊ ငယ်သောအမှု ကို ပပျောက်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း ၊ မဖြစ်မနေ ထိန်းသိမ်း ခြင်းကို ပြန် လည်ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ခြင်းနှင့် အကျဉ်း ထောင်ထဲတွင် လူဦးရေပြည့်ကျပ်နေမှုကို လျော့ချခြင်းများ အစရှိသည်တို့ကို မျက်ခြေမပြတ် စောင့်ကြည့်လေ့လာရန်။

(ခ) လူမျိုးရေး၊ လူမျိုး၊ ကျား၊ မ နှင့် အခြားကမ္ဘာတဝှမ်းရှိ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ တရားစီရင်ရေးစနစ်များတွင် ကွဲပြားခြားနားမှုများကို ရာဇဝတ်မှု၏ အဆင့်အားလုံးတွင် ခွဲခြား၍ စနစ်တကျ နှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု များဖြစ်ပေါ်မှု အတိုင်းအတာ နှင့် သဘောသဘာဝကို မှတ်တမ်းတင်ရန် နှင့် ထိုမတရားမှုအချက်များကို ကိုင်တွယ်ရန် အချက်အလက်အခြေပြု မဟာဗျူဟာများ ချမှတ်ရန်။

၆။ ဥပဒေဆိုင်ရာအထောက်အကူပေးသူများသည် တရားရေးဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ နှင့် ဥပဒေရေးရာသတင်းအချက်အလက်အစပ်ပြုခြင်းများအပါအဝင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာတရားစီရင်ရေးစနစ်၏ တိုက်ရိုက်သက်ရောက်မှု ခံရသည့် လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်း၊ မိသားစုများ နှင့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများကို အဓိကထားသင့်သည်။ ရပ်ရွာအခြေပြု ရှေ့နေများ၊ လူထုဦးဆောင်သည့်အဖွဲ့အစည်းများ၏ လှုပ်ရှားမှုများ နှင့်ပူးပေါင်းခြင်း၊ ယခင်အကျဉ်းကျခံနေရသောသူများ၊ ကျား၊မ လိင် ခွဲခြားမှု နှင့်လိင်အခြေခံ ဖြစ်ပေါ်လာသော အကြမ်းဖက်မှုများ နှင့် ရဲတပ်ဖွဲ့မှ အကြမ်းဖက်မှုများ နှင့် ညှင်းပန်းနှိပ်စက်ခံရသူများအပါအဝင် ထိခိုက်နစ်နာသူများ၏ အသံများ နှင့်အတွေ့အကြုံများကို မြှင့်တင်ပေးခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

၇။ ဥပဒေဆိုင်ရာအထောက်အကူပေးသူများ နှင့် တရားမျှတရေးဆိုင်ရာပါဝင်လှုပ်ရှားသူများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းထဲတွင် ၎င်းတို့ ရှာဖွေနေသော နေရာတစ်ခုရှိနိုင်ငံရာ လူမျိုးရေး၊ လူမျိုးစု၊ ကျား၊မ နှင့် အခြားကွဲပြားခြားနားမှုများ၊ သာတူညီမျှမှု နှင့် ပါဝင်မှုတွက်ချက်မှုများကို မြှင့်တင်ရာတွင် ကိုယ်စားအားထုတ်မှုများကို ခြေရာခံခြင်း နှင့်လွှမ်းခြုံမှုများ လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်း အစီအစဉ်များကို ဖော်ဆောင်သင့်ပေသည်။

၈။ ဥပဒေအထောက်အကူပြုသူများ နှင့် တရားမျှတရေးဆိုင်ရာ ပါဝင်လှုပ်ရှား သူများ အနေဖြင့် ဘက်လိုက်မှုများ သည် တရားမျှတရေးဆိုင်ရာ ပါဝင်လှုပ်ရှား သူများ အမိန့် ချရာတွင်သော်လည်းကောင်း ၊ အရေး ယူဆောင်ရာတွင်သော်လည်းကောင်း မည်ကဲ့ သို့ အကျိုး သက်ရောက်မှု ရှိသည် ကို ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ သိရှိနားလည်နိုင်ရန် အတွက် သိပ္ပံနည်းကျသော နည်းဖြင့် ဘက်လိုက်သည့်ဆိုသော သင်တန်း ပေးခြင်းများကိုရရှိသင့်ပေသည်။ သို့မှသာလျှင် ရဲများ၊ အစိုးရရှေ့နေများ နှင့် တရားသူကြီးများကဲ့သို့သော ဥပဒေရေးရာ အထောက်အကူပြုသူများ ကိုယ်တိုင် ၎င်းတို့၏ အမှုသည်များကို အကောင်းဆုံးဖြစ်နိုင်သောနည်းဖြင့်ဝန်ဆောင်မှုပေးနိုင်သည်။

၉။ နိုင်ငံတော် အနေဖြင့် ဥပဒေရေးရာအထောက်အကူပြုဝန်ဆောင်မှုများကို ရန်ပုံငွေသင့်တင့်စွာထောက်ပံ့ပေးရန် တာဝန်ရှိသော်လည်း ဥပဒေရေးအထောက်အကူပြုသူများအနေဖြင့် အစိုးရ၊ အစိုးရ နှင့်ပုဂ္ဂလိကပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ ၊အစိုးရ နှင့်လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ နှင့် ပုဂ္ဂလိက အခန်းကဏ္ဍများအား နည်းပညာဆိုင်ရာအသုံးပြုမှုအပါအဝင် တရားမျှတမှုကို လက်လှမ်းမီစေရန် ဆန်းသစ်တီထွင်မှုများလုပ်ဆောင်ရာတွင် တိုက်တွန်းပေးရန် နှင့် စူးစမ်းလေ့လာနိုင်ရန်အတွက် အစိုးရအား အကြံပေးရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစား နိုင်သည်။

၁၀။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့်ခြုံငုံ၍ ပါဝင်သူများသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ တရားစီရင်ရေးစနစ်တွင် ဥပဒေရေးရာအထောက်အပံ့ရရှိမှုဆိုင်ရာ ဒုတိယအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာညီလာခံတွင် တည်ထောင်ခဲ့သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေရေးရာအကူအညီပေးရေးကွန်ယက်တစ်ခုနှင့် အောက်ပါရည်မှန်းချက်များ အောင်မြင်ရန်ရည်မှန်းချက်ဖြင့် တစ်ဦး နှင့်တစ်ဦး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို ဆက်လက်အားဖြည့်ရန် အတူတကွ လုပ်ဆောင်ရန် သဘောတူခဲ့ကြသည်။

(က) အကောင်းဆုံးသော အလေ့အကျင့်များ နှင့် လက်တွေ့ဥပဒေရေးရာမဟာဗျူဟာများ မျှဝေရန် လွယ်ကူစေရန်။

(ခ) အခြေခံအရေးချိုးဖောက်မှုများ နှင့် တရားမမျှတမှုများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဖော်ထုတ်ရန်၊ နားလည်ရန် နှင့်ဖြေရှင်းရန်အတွက်နယ်ပယ်လွှမ်းခြုံ၍ တရား ဥပဒေ အကူအညီပေးရေးအဖွဲ့များ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို အားကောင်းအောင်ပြုလုပ်ရန်။

(ဂ) ဥပဒေရေးရာအထောက်အကူပြုစနစ်များအား ပိုမိုအားကောင်းလာစေရန် နှင့် တရားမျှတမှုရရှိရေးကို တိုးချဲ့ရန်။

4° International Conference on

Access to Legal Aid in Criminal Justice Systems

SPECIAL CONVENING AMIDST COVID-19
TO SUPPORT ACCESS TO JUSTICE FOR ALL

September 14-18, 2020

ဤအထူးအထူးအစည်းအဝေးခေါ်ယူမှုတွင် ပါဝင်သူများသည် ဤရလဒ်များကို တိုးမြှင့်ခြင်း၊ သတင်းအချက်အလက်နှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများ ပူးပေါင်းခြင်းနှင့် မျှဝေခြင်းတို့ကို အတူတကွ လုပ်ဆောင်ရန်နှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေရေးရာအကူအညီပေးရေးကွန်ရက် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ဆက်လက်ထောက်ပံ့ရန် သဘောတူကြသည်။